

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่องและสภาพของปัญหา

พรรคการเมืองถือได้ว่าเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งสถาบันหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะพรรคการเมือง เป็นที่รวมกลุ่มของบรรดาผู้ที่มีความเห็น อุดมการณ์ และแนวความคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมร่วมกัน มีความตั้งใจอันแน่วแน่ในอันที่จะพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่กลุ่มของตนต้องการ การเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติโดยวิธีการต่างคนต่างทำ หรือขาดอุดมการณ์และแนวความคิดร่วมกัน ย่อมทำให้ประเทศชาติขาดทิศทางในการพัฒนา อันเป็นผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวม ดังนั้นพรรคการเมืองจึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มของผู้มีเจตนา ร่วมกันในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางที่ตนต้องการได้อย่างถูกต้อง การขาดพรรคการเมือง ทำให้ประชาชนไม่สามารถมองเห็นอุดมการณ์และแนวความคิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างชัดเจนนัก ผู้แทนราษฎรจึงอาจไม่ใช่ตัวแทนที่แท้จริงของประชาชนก็เป็นได้

ในระบบการเมืองที่ทันสมัย พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่ขาดไม่ได้ คำกล่าวนี้ใช้ได้ทั้งในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยและระบบเผด็จการ ในทฤษฎีการพัฒนาการเมืองพรรคการเมืองเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่ง ในลักษณะสถาบันการเมือง ที่ช่วยจัดระเบียบการมีส่วนร่วมของของประชาชน อันเป็นผลสะท้อนจากความจำเป็นทางการเมือง(political modernization) และการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาการเมือง(political development) ซึ่งถ้าปราศจากการจัดตั้งสถาบันพรรคการเมืองแล้วก็จะนำไปสู่กลียุค หรือความพวกร่อนทางการเมือง¹.

¹Samuel P. Huntington, Political Order in Changing Societies (New Haven : Yale University Press, 1968), p. 266.

จะเห็นได้ว่า พรรคการเมืองกับระบบการเมืองแบบสมัยใหม่เป็นของคู่กัน ยิ่งในระบบประชาธิปไตยด้วยแล้ว การปรากฏของพรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ (sine quanon) ทั้งนี้เพราะ ในระบบดังกล่าวการจัดตั้งรัฐบาลต้องอาศัยการเลือกตั้งไม่ว่าทางตรง (แบบสหรัฐอเมริกา) หรือทางอ้อม (แบบรัฐสภาของอังกฤษ) จะต้องมีพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงเสนอนโยบายและเสนอผู้สมัครรับเลือกตั้งให้กับประชาชน

สังคมทั่วไปซึ่งกำลังอยู่ในกระบวนการพัฒนาทางการเมือง ความจำเป็นในการรวมกลุ่มขึ้นในลักษณะมีการจัดตั้งในรูปแบบของพรรคการเมืองมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการรวบรวมเสียงของมวลชน ที่แสดงถึงความชอบธรรมและการได้รับความสนับสนุนที่มวลชนให้ในระบบการเมือง ซึ่งทำให้การมีส่วนร่วมของมวลชนหลักเล็ลงไม่ได้ และการที่จะต้องมีการจัดระเบียบการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพก็โดยการจัดตั้งแบบพรรคการเมืองเท่านั้น

จากความสำคัญของพรรคการเมืองดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบการเมืองจะต้องดำรงซึ่งสถาบันพรรคการเมือง แต่จากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา สถาบันพรรคการเมืองมีความอ่อนแอไร้ประสิทธิภาพโดยสาเหตุอันเนื่องมาจาก การขาดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องอย่างเพียงพอ ในการพัฒนาตัวเองไปสู่ความเป็นสถาบันและองค์การทางการเมืองที่เข้มแข็ง^๒ นอกจากนี้การเกิดพรรคการเมืองของไทยยังเกิดขึ้น ในลักษณะที่เป็นพรรคสภา คือเป็นพรรคที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากผลแห่งกฎหมายมากกว่าการเป็นพรรคในลักษณะที่เป็นพรรคมวลชน คือเป็นพรรคที่เกิดขึ้นจากสภาพธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะเมื่อพิจารณาจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมืองของไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันรวม 4 ฉบับคือฉบับ พ.ศ. 2498, 2511, 2517 และ 2524 ทั้งนี้ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในบางประเด็นของพระราชบัญญัติแล้ว จะเห็นได้ว่า คงมีเฉพาะฉบับ พ.ศ. 2524 เท่านั้นที่บังคับใช้นานที่สุดจนถึงปัจจุบัน ส่วนฉบับ พ.ศ. 2498 ซึ่งเป็นฉบับแรกบังคับใช้เพียง 3 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2511 บังคับใช้เพียง 3 ปี และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2517 ก็บังคับใช้เพียง 2 ปี เหล่านี้ต่างก็ถูกยกเลิกโดยคณะปฏิวัติทั้งสิ้นซึ่ง นับว่าสั้นมาก

^๒ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภาและคณะทหาร (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524), หน้า 156.

นอกจากระยะเวลาในการใช้บังคับจะสั้นแล้ว ยังพบว่าสาระสำคัญของกฎหมายพรรคการเมืองแต่ละฉบับเหล่านี้ ยังมีได้มีบทบาทปฏิบัติที่เป็นแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันที่สูงขึ้นให้กับพรรคการเมืองไทยเท่าใดนัก เช่น พระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับ พ.ศ. 2498 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พรรคการเมืองมีกฎหมายรองรับเท่านั้น จึงเกิดพรรคจำนวนมากมา การจัดตั้งง่าย โครงสร้างขององค์การจึงหละหลวม ไม่มีความเข้มแข็ง เลิกยุบได้ง่าย ความเป็นสถาบันจึงต่ำ จนกระทั่งปัจจุบัน ก็ได้พยายามแก้ไขปรับปรุงให้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ให้มีแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันที่สูงขึ้น โดยได้กำหนดในเรื่องเกี่ยวกับข้อบังคับ จำนวนสมาชิกพรรคเหล่านี้ เป็นต้น แต่สิ่งเหล่านี้ก็ยังไม่สามารถสร้างความเป็นสถาบันให้กับพรรคการเมืองไทยมากขึ้นเท่าใดนัก เพราะกฎหมายเป็นเพียงปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวแปรอิสระยังมีปัจจัยภายในของพรรคการเมืองเอง ได้แก่ นักการเมือง ที่มักจะมึบเทาและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนอาศัยช่องว่างของกฎหมายจนทำให้สถาบันพรรคการเมืองอ่อนแอขาดความเป็นสถาบันเช่น การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายพรรคนอกสมัยประชุมสภา ปราบกฏการผิดดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาให้ความสนใจ ในการศึกษาวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการกำหนดแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันให้กับพรรคการเมืองไทย โดยใช้กฎหมายพรรคการเมือง ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาตามสภาพความเป็นจริง ในการพัฒนาความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทยอีกโสดหนึ่งด้วย

ปัญหาการขาดความเป็นสถาบัน เป็นองค์การทางการเมืองที่เข้มแข็งและมั่นคงของพรรคการเมือง ในอันที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนในการแสดงออก ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ในความเห็นของนักรัฐศาสตร์ทั่วไปความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคการเมืองไทยยังไม่สูงนัก เพราะการที่จะพิจารณาความเป็นสถาบันสูงหรือไม่นั้น แซมมวล ฮันติงตัน เห็นว่า³ สถาบันหรือองค์การต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1. การที่มีความสามารถที่จะปรับตัว(adaptability), 2. มีลักษณะที่ซับซ้อน(complexity), 3. มีความอิสระพอสมควร(autonomy) และ 4. ความเป็นกลุ่มเป็นก้อน(coherence) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้สถาบันทางการเมืองสามารถดำรงอยู่ได้ และดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากสภาพการตั้ง

³Samuel P. Huntington, Political Order in Changing Societies, p. 226.

กล่าวข้างต้น สาเหตุของปัญหาประการหนึ่งน่าจะมาจาก พ.ร.บ. พรรคการเมืองอันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพรรคการเมืองโดยตรง ที่บังคับใช้ตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน บัญญัติแนวทางในการเสริมสร้างความเป็นสถาบันให้กับพรรคการเมืองไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพทางเมืองและพฤติกรรมของนักการเมืองที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง เช่น การจัดระบบพรรคการเมืองให้มีน้อยพรรค การควบคุมวินัยของสมาชิกพรรคระหว่างนอกและในสมัยประชุมสภา เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทย โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติพรรคการเมือง จึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่สมควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง เพื่อพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสม ในการแก้ไขปรับปรุงให้พรรคการเมืองไทยมีความเป็นสถาบันสูงขึ้น นอกจากนี้การที่ได้ศึกษาถึงบทบาทและพฤติกรรมของนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายพรรคการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ย่อมเป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองให้ดียิ่งขึ้นอีกแง่มุมหนึ่งต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อทราบถึงสาระสำคัญของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมืองทั้ง 4 ฉบับว่ามีอิทธิพลต่อ รูปแบบการจัดตั้งและการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองไทย ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันอย่างไรบ้าง และเอื้ออำนวยต่อความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการทางการเมืองของพรรคการเมืองไทย ในแง่ของการพัฒนาความเป็นสถาบัน
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของพรรคการเมืองไทย ในการเสริมสร้างให้องค์การมีความเป็นสถาบันสูงขึ้น
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ แนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ในแต่ละฉบับว่าฉบับใดส่งเสริมความเป็นสถาบันมากกว่ากันเพียงใด
5. เพื่อศึกษาถึงบทบาทและพฤติกรรมของนักการเมือง ภายใต้การบังคับใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมืองในแต่ละฉบับ

สมมติฐาน

ในการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทย โดยพระราชบัญญัติพรรคการเมืองนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้ คือ

1. แนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับ พ.ศ. 2524 มีมากกว่าและชัดเจนกว่าพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับอื่นๆ ที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทย ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับ พ.ศ. 2524 ก็ไม่ได้เอื้ออำนวยความเป็นสถาบันเท่าใดนัก
2. แนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติพรรคการเมืองประสบความสำเร็จล้มเหลว เนื่องจากบทบาทและพฤติกรรมของนักการเมืองเป็นสาเหตุสำคัญ

ขอบเขตและข้อจำกัดในการศึกษา

ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะได้ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นสถาบันของพรรคการเมือง โดยใช้กรอบการศึกษาจำกัดเฉพาะเนื้อหาในบทบัญญัติพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 ซึ่งเป็นฉบับแรกของไทย จนถึงพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับ พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างในเนื้อหาสาระแห่งบทบัญญัติในกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ต่างยุคสมัยกันโดยจะได้หยิบยกเอาบริบททางการเมืองในช่วงระยะเวลาของการใช้พระราชบัญญัติทั้ง 4 ฉบับ ดังกล่าวมาอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เห็นภาพของการพัฒนาทางการเมืองในความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทย ตามระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ว่ามีทิศทางดำเนินไปอย่างไร

สำหรับแนวความคิดและทฤษฎีที่จะใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอแนวความคิดของ Samuel P. Huntington ที่ได้แสดงทัศนะถึงเรื่องการพัฒนาทางการเมือง ว่าเป็นเรื่องของความเจริญของสถาบันทางการเมือง ซึ่งเป็นการพัฒนาองค์การ และ

ระเบียนปฏิบัติทางการเมือง ซึ่งก็คือ การสร้างสถาบันทางการเมือง(political institutionalization)นั่นเอง สันติงตันได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสถาบันทางการเมืองเป็นอย่างมาก และว่าปัจจัยที่จะชี้ให้เห็นว่าสถาบันทางการเมืองจะพัฒนาได้หรือไม่นั้นก็ดูได้จากคุณลักษณะ 4 ประการคือ⁴

1. ความสามารถในการปรับตัว (adaptability)
2. มีลักษณะที่ซับซ้อน (complexity)
3. มีความเป็นเอกภาพ(autonomy)
4. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน(coherence)

เนื่องจากระบบการเมืองไทย ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ จนลักษณะของความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคการเมืองจึงมีอยู่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยจึงเน้นในเรื่องการกำหนดแนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันให้กับพรรคการเมือง ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาโดยเก็บข้อมูลเอกสารและหนังสือ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อรวบรวมและประมวลเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การศึกษาวิเคราะห์ใช้วิธีวิจัยเอกสาร(documentary reserch) ซึ่งประกอบไปด้วยการศึกษาประวัติศาสตร์ (historical approach) วิเคราะห์สาระจากตัวบทกฎหมาย(legal approach)คือ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ลักษณะการเขียน จะเป็นไปในลักษณะการบรรยายประกอบการวิเคราะห์ เป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ เนื่องจากข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ต้องการทราบบางอย่าง อาจมิได้มีการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร จึงต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์(interview)บุคคล ซึ่งทราบข้อเท็จจริงนั้นๆเป็นอย่างดี เช่น นักการเมือง นักวิชาการ หรือข้าราชการผู้เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง เป็นต้น

⁴Samuel P. Huntington, Political order in Changing Society,

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การหยิบยกปัญหาในเรื่องนี้มาทำการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์ดังนี้

1. เป็นแนวทางที่จะแสวงหามาตรการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันพรรคการเมืองยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถาบันพรรคการเมืองของไทย สามารถทำหน้าที่เป็นสถาบันหลัก อันเป็นกลไกสำคัญส่วนหนึ่งของสถาบันประชาธิปไตย ให้มีความมั่นคงขึ้น
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพิจารณา ในการตัดสินใจของชนชั้นปกครองหรือสภานิติบัญญัติว่าสมควรมีพระราชบัญญัติพรรคการเมืองใช้บังคับต่อไปหรือไม่ หรือควรมีการสร้างเครื่องมืออื่นที่ดีกว่าแทน
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ขยายผลทางการศึกษาในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกันต่อไป

นิยามศัพท์

พรรคการเมือง* หมายถึง กลุ่มคนที่มีความคิดความเชื่อ หรืออุดมการณ์เกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองในแนวทางเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน รวมตัวกันดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือรัฐ

ความเป็นสถาบัน (institutionalization) หมายถึง ลักษณะของสถาบัน หรือองค์การทางการเมืองที่ประกอบไปด้วย ความสามารถที่จะปรับตัว, มีลักษณะที่ซับซ้อน, มีอิสระพอควรและมีความเป็นกลุ่มเป็นก้อน⁵

สถาบัน (institution) หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ธรรมเนียมปฏิบัติที่ได้ประกอบเป็นรูปขึ้นมาอย่างมีระเบียบ เช่น การแต่งงาน การเลือกตั้ง รัฐบาล ฯลฯ เป็นต้น⁶

ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2532 หมายถึง⁷

(1) แบบอย่างพฤติกรรมที่ตั้งขึ้นและปฏิบัติสืบต่อกันมา และเป็นที่ยอมรับกันในสังคม เช่น ประเพณีต่างๆ เป็นต้น

(2) องค์การสาธารณะหรือกึ่งสาธารณะ ที่มีคณะบุคคลทำหน้าที่อำนาจการ และมีอาคารเป็นสถานที่ทำงาน องค์การเหล่านี้ตั้งขึ้นหรือได้รับมอบอำนาจให้ทำงานตามวัตถุประสงค์อันเป็นที่ยอมรับกันในสังคม เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย พรรคการเมือง ฯลฯ เป็นต้น

*สำหรับความหมายของพรรคการเมือง ศึกษาได้จากนักรัฐศาสตร์ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้
ศ.ดร.กระมล ทองธรรมชาติ, ดร.ปรีชา หงส์ไกรเลิศ, Giovanni Satori, Edmund Burke, Maurice Duverger, Joseph Schlesinger ฯลฯ เป็นต้น

⁵Huntington, Samuel P., Political order in Changing Societies (New Haven : Cambridge University Press, 1969.)

⁶พงศ์เพ็ญ ศักนตาภิษ , หลักรัฐธรรมนุญและสถาบันการเมือง, (กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 5.

⁷พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2532), หน้า 190.

พระราชบัญญัติ (act) หมายถึง กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำยินยอมของสภา พระราชบัญญัติที่จะใช้เป็นกฎหมายได้สมบูรณ์จะต้องนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายหลังจากที่พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติแล้ว^๕

พระราชบัญญัติที่จะทำการศึกษาวิจัยในที่นี้คือ พระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับ พ.ศ. 2498 จนถึง ฉบับ พ.ศ. 2524

สถาบันพรรคการเมือง (political institution) หมายถึง กลุ่มคนที่มีความคิดความเชื่อหรืออุดมการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองในแนวทางเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันรวมตัวกัน ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะที่เป็นองค์การสาธารณะหรือกึ่งสาธารณะ มีคณะบุคคล ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก อาคารเป็นที่ตั้งทำงาน มีรูปแบบหรือแบบแผนธรรมเนียมปฏิบัติอย่างมีระเบียบโดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือรัฐ โดยที่องค์การเหล่านี้ตั้งขึ้น หรือได้รับมอบหมายให้ทำงานตามวัตถุประสงค์อันเป็นที่ยอมรับกันในสังคม

บทบาท (Role) หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ ของนักการเมือง ตามที่กฎหมายพรรคการเมืองกำหนดไว้ และรวมไปถึงการปฏิบัติอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อระบบพรรคการเมือง

นักการเมือง หมายถึง ผู้ก่อตั้งพรรคการเมืองและผู้ที่พรรคการเมืองส่งสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง

^๕ คณิน บุญสุวรรณ, ภาษาการเมืองในระบอบรัฐสภา. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2533), หน้า 203.

การนำเสนอวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางในการสร้างความเป็นสถาบันของพระนครการเมืองไทยโดย
พระราชบัญญัติพระนครการเมือง นี้ ได้แบ่งหัวข้อในการนำเสนอเรื่องออกเป็นบทต่างๆดังนี้

บทที่ 1 บทนำ จะกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหา วัตถุประสงค์
ของการศึกษาวิจัย สมมติฐาน ขอบเขตการศึกษา นิยามศัพท์ วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะ
จะได้รับ

บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิวัฒนาการของพระนครการเมืองไทยโดยพระราชบัญญัติพระนครการเมือง ตั้งแต่
ฉบับ พ.ศ. 2498 จนถึงฉบับ พ.ศ. 2524 วิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติ
พระนครการเมืองแต่ละฉบับ

บทที่ 4 ผลของการใช้บังคับพระราชบัญญัติพระนครการเมืองตั้งแต่ฉบับ พ.ศ. 2498
จนถึงฉบับ พ.ศ. 2524 และการวิเคราะห์

บทที่ 5 วิเคราะห์สมมติฐาน

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ